

KAJ JE MEDIACIJA?

Mediacija je prostovoljen, zunajsoden proces reševanja **spornih vprašanj**, v katerem partnerji v sporu ob podpori **nepristranskega posrednika (mediatorja)** sporazumejo, da bodo v poštenem odnosu iskali takšno rešitev spora, ki bo ustrezala interesom vseh udeleženi. Krapež B., družinski mediator pravi, da je mediacija postopek, v katerem osebe, ki so v sporu, ob pomoči tretje osebe (mediatorja) ugotovijo, kaj je bistvo njihovega spora, izrazijo svoja mnenja, ideje, želje, potrebe, težave in bojazni ter poskušajo najti rešitev, ki bo ustrezala obema stranema. Najpogostejši učinek mediacije je, da okrepi ali na novo vzpostavi odnos medsebojnega zaupanja in spoštovanja. Če se dva razhajata, pa pomaga, da se odnos zaključi na tak način, da je materialna in čustvena škoda čim manjša.

<http://www.cdk.si/sci/clanki>

Mediacijo je možno izvajati v postopku, ki je ločen od sodnih postopkov (zunajsodna mediacija), v nekaterih primerih pa tudi v okviru že začetega postopka na sodišču (sodišču pridružena mediacija). Če je postopek zunajsodne mediacije neuspešen, torej če stranke ne dosežejo dogovora, še vedno lahko za ta isti spor sprožijo ustrezen postopek pred sodiščem.

OBLIKE MEDIACIJE

- **Družinska mediacija**- reševanje sporov med osebami, ki so ali so bile v družinskih odnosih (zakonskimi oz. izvenzakonskimi partnerji, starši in otroci oz. med brati in sestrami).
- **Mediacija v skupnosti, vključujoč sosedsko** – reševanje sporov med sosedi glede zemlje, lastninske pravice.
- **Delovno-pravna mediacija** – reševanje sporov med delodajalci in delavci oziroma spore nastale v kolektivu.
- **Gospodarska mediacija** – reševanje sporov med podjetij oziroma organizacijami in s spori glede sodb izvršilnega naslova predvsem glede načina izplačil dolgov posameznikov.
- **Prostorska in okoljska mediacija** – reševanje sporov med organi oblasti ali gospodarskimi subjekti ter posamezniki ali skupinami v zvezi s posegi v okolje, predvsem z umeščanjem novih objektov v prostor. Ti posegi so pogosto povezani s pridobivanjem novih ali dodatnih virov energije ali odpadki (npr. gradnja elektrarn, odlagališč odpadkov ali drugih infrastrukturnih ali gospodarskih objektov).

KATERI SPORI SO PRIMERNI ZA MEDIACIJO ?

Za mediacijo so primerni vsi spori, ki določajo razmerja med posamezniki, skupinami, organizacijami in med državami.

VRSTE DRUŽINSKIH MEDIACIJ

- 1. Formalno** mediacijo izvajajo strokovno usposobljene osebe, ki imajo naziv mediator/ka in se nahajajo na seznamu mediatorjev.

Poznamo:

- Ločitveno mediacijo: partnerja sta se že odločila za ločitev, a se ne moreta dogovoriti o varstvu, vzgoji in preživljanju otrok, skrbništvu za otroke, delitvi skupnega premoženja, pogostost in trajanje stikov z odsotnim staršem in o drugih za urejeno življenje pomembnih zadevah.
- Rekonstruktivno mediacijo: strani niso usmerjene v ločevanje, temveč v ponovno povezovanje in utrjevanje medsebojnih vezi. Družinski člani želijo razrešiti svoje spore in urediti medsebojne odnose, da si olajšajo skupno bivanje, vendar se sami niso sposobni dogovoriti in poiskati ustreznih rešitev.

- 2. Neformalna** mediacija poteka znotraj družine: starš kot mediator, sozakonec in otrok, partner in tast/tašča...

PREDNOSTI MEDIACIJE

- hitrost rešitve
- učinkovitost
- nizki stroški
- ni negativnih tveganj
- obojestransko zadovoljstvo ali sprejemljivost rešitve

POZITIVNI STRANSKI UČINKI MEDIACIJE

- razvijanje učinkovitejših oblik preprečevanja in razreševanja težav in nesoglasij
- izboljševanje odnosov
- sodelovanje med sprtima stranema
- zmanjšanje možnosti zaostrovanja sporov v prihodnje

SMERNICE ZA POTEK MEDIACIJE

- nepristranskost mediatorja
- zaupnost
- usmerjanje procesa z reflektiranjem strankinih besed, stavkov
- poslušanje
- izogibanje domnevam
- odsotnost kritiziranja in sodb
- poudarjanje pozitivnosti in predlogov za rešitev
- analiziranje zgodovine nastanka spora, njegovo trenutno stanje in njegov glavni problem
- poudarek je na samoodločanju partnerjev v sporu in prevzemanju odgovornosti za svoje odločitve

PRAVILA, KI JIH MORAJO UPOŠTEVATI STRANKE NA MEDIACIJI

1. Ohranjanje dostojanstva in spoštovanja nasprotne strani.
2. Poslušamo, ko drugi govori in ga ne prekinjamo.

3. Enakopravnost v pogovoru.
 4. Odsotnost nasilja, sovražnosti, groženj in žalitev.
- Ob kršenju teh pravil se mediacija prekine. (Iršič, 2007)

Naučimo se poslušati želje, potrebe, mnenja drugega.

Kam se lahko obrnete po pomoč?

1. Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC, Povšetova 37, 1000 Ljubljana, Slovenija, tel. 01 521 18 88.
2. Slovenska filantropija, združenje za promocijo prostovoljstva Poljanska 12, 1000 Ljubljana, tel.: 386 (0)1 430 1288 ali 433 4024, 433 5106.
3. Institut za mediacijo concordia, Pot v Smrečje 1, 1231 Ljubljana, Črnuče, Slovenija, tel. 040 604 406.
4. Center za mediacijo in obvladovanje konfliktov Zavod RAKMO Kuzmičeva ul. 2, 1000 Ljubljana, tel. 01 436 41 17.
5. Društvo mediatorjev Slovenije – brezplačna družinska mediacija.
6. Tina Berčič, Poljanski nasip 2, 1000 Ljubljana: tel. 041 861 391 ali e-mail tina.bercic@siol.net.
7. Družinski mediator, Krapež Brane: tel. 041 988 556 ali e-mail brane.krapez@cdk.si.

Literatura:

1. Krapež, Brane. 2007. *Družinska mediacija*. Dostopno na: <http://www.cdk.si/sci/clanki>.
2. Iršič, Marko. 2007. Delavnica o družinski mediaciji, z naslovom Družinska mediacija-učenje obvladovanja konfliktov. Ljubljana. (Povzetki)

Pripravila
Nataša Tišlarič, svet. del.